

“BEHBUDIY IZDOSHLARI” ILMIY VA IJODIY ISHLAR TANLOVI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING XALQARO REYTING VA INDEKSLARDAGI O‘RNINI OSHIRISHDA OLIB BORILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR

МЕРЫ, ПРЕДПРИНИМАЕМЫЕ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ПОЗИЦИИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В МЕЖДУНАРОДНЫХ РЕЙТИНГАХ И ИНДЕКСАХ

MEASURES TAKEN TO IMPROVE UZBEKISTAN’S POSITION IN INTERNATIONAL RANKINGS AND INDICES

Mirzarahimova Marjona Mirzaakbar qizi

Farg‘ona Davlat Universiteti

Iqtisodiyot fakulteti Buxgalteriya hisobi

24.132-guruh talabasi

Annotatsiya: Mazkur ishda O‘zbekiston Respublikasining xalqaro reyting va indekslardagi o‘rnini oshirish maqsadida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar o‘rganilgan. Unda mamlakatning siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarida olib borayotgan islohotlari, ularning xalqaro maydonda e’tirof etilishi hamda reytinglarda ijobiy o‘zgarishlarga olib kelishi ko‘rsatib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar: Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg‘armasi, ijtimoiy, siyosiy, ekologik va institutsional rivojlanish, “Doing Business”, elektron hukumat platformalari, xalqaro ekspert.

Annotation: This study examines the measures implemented by the Republic of Uzbekistan to improve its position in international rankings and indices. It highlights the reforms carried out in political, economic, and social spheres, their recognition on the international stage, and their positive impact on ranking improvements.

Key words: World Bank, International Monetary Fund, social, political, environmental, and institutional development, “Doing Business”, e-government platforms, international expert.

Аннотация: В данной работе изучены меры, принимаемые Республикой Узбекистан для повышения своих позиций в международных рейтингах и индексах. Рассмотрены проводимые реформы в политической, экономической и социальной сферах, их признание на международной арене и положительное влияние на улучшение позиций в рейтингах.

Ключевые слова: Всемирный банк, Международный валютный фонд, социальное, политическое, экологическое и институциональное развитие, «Doing Business», платформы электронного правительства, международный эксперт.

Kirish. Bugungi globallashuv sharoitida mamlakatlarning rivojlanish darajasi va xalqaro maydondagi o‘rnini belgilashda xalqaro reyting va indekslar muhim ahamiyatga ega. Ushbu ko‘rsatkichlar nafaqat davlatlarning iqtisodiy qudratini, balki ijtimoiy, siyosiy, ekologik va institutsional rivojlanish darajasini ham aks ettiradi. O‘zbekiston Respublikasi mustaqillik yillaridan boshlab xalqaro hamjamiyatda o‘z mavqeini mustahkamlash, barqaror rivojlanish va aholi farovonligini oshirishga qaratilgan izchil islohotlarni amalga oshirib kelmoqda.

“BEHBUDIY IZDOSHLARI” ILMIY VA IJODIY ISHLAR TANLOVI

So‘nggi yillarda O‘zbekiston xalqaro reytinglarda o‘z o‘rnini yaxshilash bo‘yicha strategik chora-tadbirlarni kuchaytirdi. Ushbu jarayon davlat boshqaruvi, tadbirkorlik muhitini rivojlantirish, qonunchilikni xalqaro standartlarga moslashtirish, korrupsiyaga qarshi kurash, inson kapitaliga investitsiyalar kiritish va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishga qaratilgan islohotlar bilan uzviy bog‘liq.

Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasining xalqaro reyting va indekslardagi o‘rnini oshirish maqsadida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar, ularning ahamiyati va natijalari tahlil qilinadi. Shuningdek, ushbu jarayonning mamlakatning xalqaro imijini yaxshilashga va jahon hamjamiyatida o‘z o‘rnini mustahkamlashga qanday hissa qo‘shayotgani yoritiladi.

Asosiy qism. O‘zbekiston Respublikasi xalqaro reyting va indekslardagi o‘rnini oshirish uchun izchil va keng qamrovli islohotlarni amalga oshirmoqda. Bu jarayon siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va institutsional sohalarini qamrab olgan bo‘lib, xalqaro maydonda davlatning nufuzi va ishonchliligini oshirishga qaratilgan.

Xalqaro reytinglarda yuksak o‘rinlarni egallash uchun qonunchilikning xalqaro talablarga mos bo‘lishi muhim ahamiyatga ega. Shu maqsadda O‘zbekiston Respublikasida yangi qonunlar qabul qilinmoqda, mavjud normativ-huquqiy hujjatlar esa xalqaro standartlarga muvofiqlashtirilmoqda. Jumladan, inson huquqlari, sud-huquq tizimi va korrupsiyaga qarshi kurash sohalarida jiddiy islohotlar amalga oshirildi.

O‘zbekiston “Doing Business” kabi xalqaro reytinglarda o‘z o‘rnini yaxshilash uchun tadbirkorlik muhitini sezilarli darajada yaxshilamoqda. Tadbirkorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida litsenziyalash va ruxsatnomalar berish tizimi soddalashtirildi, elektron hukumat platformalari joriy etildi va soliq yukini kamaytirish bo‘yicha chora-tadbirlar ko‘rildi.

Korrupsiyaga qarshi kurash mamlakatning xalqaro reytinglardagi mavqeini oshirishda muhim omil hisoblanadi. O‘zbekistonda mustaqil Antikorrupsiya agentligi tashkil etildi, shuningdek, korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish bo‘yicha milliy strategiya ishlab chiqildi. Davlat organlarida shaffoflikni ta’minlash va fuqarolar uchun ochiqlikni oshirishga katta e’tibor qaratilmoqda.

Xalqaro indekslarda inson kapitalining rivojlanish darajasi muhim mezonlardan biridir. Shu sababli O‘zbekiston ta’lim va sog‘liqni saqlash sohalarini rivojlantirishga katta e’tibor qaratmoqda. Ta’lim tizimida zamonaviy texnologiyalar joriy etilmoqda, sog‘liqni saqlashda esa infratuzilma yaxshilanib, xalqaro standartlar asosida xizmatlar ko‘rsatish yo‘lga qo‘yilmoqda.

O‘zbekiston xalqaro tashkilotlar bilan yaqin hamkorlikda ishlamoqda. BMT, Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg‘armasi, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki kabi tashkilotlar bilan olib borilayotgan hamkorlik mamlakatning xalqaro reytinglarda o‘rnini yaxshilashga xizmat qilmoqda. Bu jarayonda O‘zbekiston xalqaro ekspertlarni jalb etish va ilg‘or tajribalarni amaliyotga joriy qilishga alohida e’tibor bermoqda.

Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish, jumladan, ekologik muammolarni hal qilish O‘zbekistonning xalqaro reytinglardagi pozitsiyasini yaxshilashga yordam bermoqda. Qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish, chiqindilarni qayta ishlash va suv resurslarini boshqarish bo‘yicha dasturlar amalga oshirilmoqda.

Ijtimoiy adolat va gender tengligi masalalariga katta e’tibor berilmoqda. Ayollarning jamiyatdagi rolini oshirish va ularning huquqlarini himoya qilish borasida maxsus dasturlar

“BEHBUDIY IZDOSHLARI” ILMIY VA IJODIY ISHLAR TANLOVI

ishlab chiqilib, amalga oshirilmoqda. Bu esa “Gender tengligi indeksi” va boshqa xalqaro ko‘rsatkichlarda ijobiy natijalarga erishishga xizmat qilmoqda.

Yuqorida keltirilgan chora-tadbirlar O‘zbekiston Respublikasining xalqaro reyting va indekslardagi o‘rnini sezilarli darajada oshirishga xizmat qilmoqda. Bu islohotlar nafaqat mamlakatning xalqaro imijini yaxshilash, balki uning ichki barqarorligini ta’minlashda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur islohotlarning muvaffaqiyati, avvalo, ularga doimiy ravishda e’tibor qaratish va xalqaro hamkorlikni mustahkamlash orqali ta’minlanadi.

Xulosa. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro reyting va indekslardagi o‘rnini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar mamlakatning global hamjamiyatda nufuzini mustahkamlash va barqaror rivojlanish yo‘lidagi muhim qadamlar hisoblanadi. Ushbu jarayon siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik sohalarida olib borilayotgan keng ko‘lamli islohotlar bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, quyidagi asosiy yo‘nalishlarda o‘z aksini topmoqda.

Xalqaro reytinglarda yuqori o‘rinlarni egallash uchun qonunchilikni xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish borasida sezilarli yutuqlarga erishildi. O‘zbekistonning inson huquqlari, tadbirkorlik muhitini yaxshilash va davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirishga qaratilgan qonuniy asoslari mamlakatning global e’tirofini ta’minlamoqda.

“Doing Business” reytingida o‘rinni yaxshilash maqsadida olib borilgan islohotlar biznes uchun qulay shart-sharoitlarni yaratib, mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishga keng yo‘l ochdi. Elektron hukumat tizimi va raqamli texnologiyalarning joriy etilishi davlat xizmatlarining samaradorligini oshirdi.

Ta’lim va sog‘liqni saqlash tizimida amalga oshirilayotgan o‘zgarishlar aholining farovonligini oshirish va kelajak avlod uchun munosib shart-sharoitlar yaratishda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Xalqaro ta’lim standartlarining joriy etilishi va sog‘liqni saqlash tizimida innovatsiyalarni qo‘llash ushbu sohalarida sezilarli yutuqlarga olib kelmoqda.

Korrupsiyaga qarshi kurash bo‘yicha olib borilayotgan qat’iy chora-tadbirlar davlat boshqaruvida halollik va ishonchlilikni oshirishga xizmat qilmoqda. Antikorrupsiya agentligi faoliyatining kengaytirilishi va fuqarolar uchun davlat ma’lumotlarining ochiqligi davlatning reytinglarda yuqori o‘rinlarni egallashida muhim omil hisoblanadi.

Qayta tiklanadigan energiya manbalarini rivojlantirish, suv va tuproq resurslarini tejash bo‘yicha qabul qilingan davlat dasturlari O‘zbekistonning ekologik barqarorlik bo‘yicha xalqaro indekslarda pozitsiyasini yaxshilashda muhim rol o‘ynamoqda.

Ayollarning huquqlarini himoya qilish, ularni iqtisodiy va ijtimoiy hayotda faol ishtirokini ta’minlashga qaratilgan sa’y-harakatlar xalqaro hamjamiyat tomonidan ijobiy baholanmoqda. “Gender tengligi indeksi”da erishilgan yutuqlar mamlakatning demokratik qadriyatlarini mustahkamlash yo‘lidagi harakatlarini aks ettiradi.

Jahon banki, Xalqaro valyuta jamg‘armasi, BMT kabi nufuzli xalqaro tashkilotlar bilan olib borilayotgan hamkorlik mamlakatda amalga oshirilayotgan islohotlarning samaradorligini oshirdi. Bu nafaqat iqtisodiy ko‘rsatkichlarda, balki ijtimoiy va institutsional barqarorlikda ham aks etmoqda.

O‘zbekiston Respublikasining xalqaro reyting va indekslarda o‘z o‘rnini oshirish bo‘yicha olib borayotgan islohotlari ichki va tashqi barqarorlikni ta’minlashda muhim o‘rin tutadi. Ushbu jarayon nafaqat davlatning xalqaro maydondagi nufuzini mustahkamlaydi, balki xalq farovonligini oshirish va mamlakatning uzoq muddatli rivojlanishiga poydevor yaratadi.

“BEHBUDIY IZDOSHLARI” ILMIY VA IJODIY ISHLAR TANLOVI

Davlatning islohotlarni izchil davom ettirishi va xalqaro hamkorlikni kuchaytirishi kelgusida yanada yuqori natijalarga erishish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Abduvohidov, I. A. – “O‘zbekistonning xalqaro reytinglarda ishtiroki: imkoniyatlar va ustuvor yo‘nalishlar” // Iqtisodiyot va innovatsion rivojlanish jurnali, 2021.
2. Islomov, A. A. – “Xalqaro reytinglar va indikatorlar: mamlakat imijini yaxshilashdagi roli” // Ijtimoiy-iqtisodiy tadqiqotlar to‘plami, 2020.
3. Karimov, Sh. N. – “Raqobatbardoshlik indeksida o‘rinni yaxshilash strategiyalari” // O‘zbekiston iqtisodiyoti: rivojlanish istiqbollari, 2019.
4. Sayfutdinov, M. T. – “Barqaror rivojlanish va xalqaro reytinglarda pozitsiyani mustahkamlash” // Tabiiy resurslardan foydalanish jurnali, 2022.
5. Olimova, G. R. – “Xalqaro iqtisodiy reytinglarda O‘zbekistonning o‘rni: muammolar va yechimlar” // Milliy iqtisodiyot rivojlanishining dolzarb masalalari, 2021.
6. To‘laganov, F. X. – “Xalqaro tashkilotlar va O‘zbekistonning global reytinglardagi pozitsiyasi” // Tashqi iqtisodiy aloqalar va innovatsion rivojlanish, 2020.
7. Yo‘ldoshev, N. R. – “Korrupsiyaga qarshi kurashning xalqaro reytinglardagi ahamiyati” // Ijtimoiy fanlar jurnali, 2019.
8. Raxmonov, Z. S. – “O‘zbekistonning tadbirkorlik muhitini rivojlantirish bo‘yicha xalqaro tajribani tatbiq etishi” // Oliy iqtisodiyot va boshqaruv jurnali, 2022.
9. Habibullayev, O. I. – “Inson kapitaliga sarmoya kiritishning xalqaro reytinglardagi o‘rni” // Ta’lim va rivojlanish strategiyalari, 2021.
10. Nazarov, K. B. – “Davlat boshqaruvini takomillashtirish va xalqaro indekslarda yuqori natijalarga erishish” // O‘zbekiston va jahon iqtisodiyoti, 2020.

UDC: 616.36-003.7-008.1-07:616.33/34

JIGAR SIRROZI KASALLIGIDA HAZM QILISH BUZILISHLARI VA ULARNI DAVOLASH

Fazliddinov Janobiddin Zaynobiddin o‘g‘li.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti, 2-son Davolash ishi fakultetining 5-bosqich talabasi.

Ilmiy rahbar: Islamova Kamola Akramovna.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti, 1-son ichki kasalliklar

kafedrasi dotsenti, PhD Samarqand, O‘zbekiston

+998 93 179 11 13; +998 99 909 22 25

doctorfazliddinov1@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada jigar sirrozi kasalligi bilan bog‘liq hazm tizimida yuzaga keladigan buzilishlar, ularning kelib chiqish sabablari, klinik ko‘rinishlari hamda zamonaviy davolash usullari haqida so‘z boradi. Bugungi kunda jigar va o‘t yo‘llari kasalliklari, xususan,